

Rijswijk

Collegeperiode 2018-2022

**“Rijswijk maken
we samen”**

Ons werkprogramma

Voorwoord

In april 2018 presenteerden we ons hoofdlijnenakkoord ‘Rijswijk maken we samen’. In dit akkoord hebben we onze belangrijkste ambities verwoord. Ook in de titel zeggen we veel over hoe we willen besturen. Want ‘Rijswijk maken we samen’ is allerm minst een loze kreet. In de afgelopen maanden hebben we de samenleving uitgebreid om inbreng gevraagd: tijdens een bijeenkomst in de Broodfabriek, via een online enquête en tijdens drie stadsbijeenkomsten. Ook de gemeenteraad heeft zijn visie op het hoofdlijnenakkoord gegeven.

Al die inbreng uit de stad hebben we gebundeld met onze ambities. Het resultaat is dit collegewerkprogramma (CWP), vol acties en ideeën ter uitvoering voor de komende vier jaar. We willen zowel de basis op orde brengen – onder meer van de infrastructuur in Rijswijk, het sociaal domein en de gemeentelijke dienstverlening – als vernieuwen. We bewaken steeds de gezonde balans tussen de basis op orde en vernieuwing. Door de inbreng van velen is ons CWP beduidend méér dan de som der delen. Daar zijn wij stellig van overtuigd. Want Rijswijk maken we samen. Dat is onze kracht.

College van burgemeester en wethouders
september 2018

Zes uitgangspunten

‘Rijswijk maken we samen’ is ons motto. ‘Verbindend, duurzaam en verantwoord’ zijn de kernwoorden van onze bestuursstijl. Dat hebben we concreet gemaakt in zes uitgangspunten voor hoe we willen werken.

- ❖ We werken continu samen met de stad. Onze opdracht is om ook de eigen kracht van Rijswijk te activeren, te mobiliseren en te faciliteren.
- ❖ We communiceren zowel voor, tijdens als na projecten en beleidsprocessen.
- ❖ Onze gemeentelijke dienstverlening is uitstekend.
- ❖ In onze dossiers en beleidsthema’s is duurzaamheid een belangrijke rode draad. We geven als gemeente zelf het goede voorbeeld.
- ❖ We handelen altijd integer - onze betrouwbaarheid mag nooit ter discussie staan.
- ❖ We houden vast aan onze financiële uitgangspunten, zoals we hebben verwoord in het hoofdlijnenakkoord.

1. Samenwerken vanuit eigen kracht

We stimuleren dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen en we faciliteren eigen initiatieven van inwoners en ondernemers zo goed mogelijk. Bij maatschappelijke opgaven denken we van tevoren na over hoe we inwoners betrekken en welke rol en bevoegdheden zij hebben. We geven bij elk project heel duidelijk aan of en hoeveel samenwerkingsruimte er is. Vanuit het oogpunt van ‘de stad bepaalt’ onderzoeken we de mogelijkheden om wijkbudgetten in te voeren. Tegelijkertijd zorgen we dat de gemeenteraad altijd in de ‘lead’ blijft als het om de ontwikkelingen in de stad gaat. We sluiten zo goed mogelijk aan bij een eventuele nieuwe manier van besluitvorming, zoals op dit moment wordt verkend door de raadswerkgroep Participatie.

We blijven onze expertise op het gebied van participatie ontwikkelen en leren van trajecten uit het verleden. Denk aan de onderhoudswerkzaamheden aan de Generaal Spoorlaan, het opknappen van park Hofrust en de Vlinderidylle op de groenstrook aan de Nassaukade. Deze lessen brengen we in praktijk bij nieuwe projecten, om te beginnen bij de pilot Stadsas. We experimenteren bij deze projecten ook met nieuwe participatievormen, zodat we leren wat het beste bij Rijswijk past. Ook bouwen we verder aan het in 2017 gelanceerde Loket Stadskracht. Via dit loket kunnen inwoners 24/7 met hun ideeën en suggesties bij ons terecht.

We hebben oog voor de inbreng van kinderen en jongeren. Naast de huidige kinderrechten-ambassadeurs willen we ook jongeren meer een stem geven.

2. Consequent zijn in communicatie

Ook in onze communicatie is participatie met inwoners en ondernemers het vertrekpunt. We communiceren daarom niet alleen voorafgaand of na projecten, maar juist ook tijdens de uitvoeringsfase. We blijven daarbij gebruikmaken van traditionele media als de website en huis-aan-huisbladen. Maar ook leggen we meer nadruk op de inzet van social media als Facebook, Whatsapp, Youtube en Instagram. Daarnaast zetten we andere communicatiemethoden in, zoals online communities en peilingen.

We willen voor iedereen goed benaderbaar zijn, om actief te kunnen samenwerken met Rijswijkers en partners in Rijswijk. We geven hier actief invulling aan door het wijkwethouderschap, werkbezoeken en de Whatsapp-sprekuren.

3. Excelleren in dienstverlening

De gemeenteraad heeft de Nota Publieke Dienstverlening 2017-2020 vastgesteld. Wij zetten de uitvoering van deze nota, inclusief het bijbehorende uitvoeringsplan, onverminderd door. Daarbij hebben we vooral oog voor zaken die inwoners rechtstreeks aandragen ter verbetering van de dienstverlening. We toetsen in hoeverre onze interne processen en werkwijzen eraan bijdragen dat:

1. we afspraken aan inwoners beter kunnen nakomen;
2. we goed bereikbaar zijn (vooral telefonisch en digitaal) en op tijd reageren;
3. we efficiënt werken;
4. we een goede host zijn;
5. inwoners de status van hun melding of aanvraag kunnen volgen, zowel online als telefonisch, bijvoorbeeld via een nieuw Meldpunt Openbare Ruimte.

We blijven werken met klantpanels, we zijn continu alert op verbetering van onze processen (ook intern) en we investeren in de gemeentelijke organisatie. Hierbij brengen we eerst de basis op orde. Op basis van de ervaringen die we opdoen met de uitvoering van de huidige nota bepalen we de ambities en uitdagingen voor de periode na 2020. Ons doel is te zorgen voor een uitstekende gemeentelijke dienstverlening - daarvoor investeren we in een uitstekende ambtelijke organisatie.

4. Vooropgaan in duurzaamheid

We zorgen dat duurzaamheid bij alle beleidsterreinen de rode draad vormt. Daarmee dragen we bij aan het behalen van de zogenoemde Global Goals, de zeventien duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties (waaronder: schoon water, geen armoede, vrede en veiligheid en betaalbare en duurzame energie). We werken samen met de regio, de VNG en de landelijke overheid.

Eén van de Rijswijkse duurzaamheidsdoelen is om in 2030 te voldoen aan de luchtkwaliteitsnormen van de Wereldgezondheidsorganisatie. We komen met een luchtkwaliteitsplan waarin maatregelen staan die onze lucht schoner maken.

We grijpen de nieuwe Omgevingswet aan om onze leefomgeving te verbeteren. Lucht, water en bodem moeten schoon zijn. Daarbij kijken we ook naar de balans tussen de verschillende mobiliteitsvormen.

Daarnaast houden we onze koers om in 2040 een energieneutrale gemeente te zijn, nauwlettend in de gaten. Hiervoor is het belangrijk dat we nu al volop investeren in energiebesparing en in het opwekken van schone energie. We geven het goede voorbeeld. Daarom verplichten we onszelf om duurzaam en toekomstbestendig in te kopen. Een ander doel is om toe te werken naar een circulaire economie waarin grondstoffen hun waarde behouden en kringlopen zo kort mogelijk zijn. We benutten kansen van schone technologie voor bedrijvigheid en werkgelegenheid.

5. Bewaken van integriteit

Bewaken van onze integriteit is een continu proces. We gaan er proactief mee aan de slag. We zijn ons bewust van onze publieke functie en van de manier van handelen die daarbij hoort. Belangenverstrengeling en handelen voor persoonlijk gewin voorkomen we te allen tijde. De burgemeester is vanuit zijn functie bewaker van de integriteit van het lokaal bestuur. We hanteren hiervoor in ieder geval de Gedragscode integriteit voor het college van burgemeester en wethouders gemeente Rijswijk 2015, de Gedragscode raadsleden gemeente Rijswijk 2015 en het Protocol vermoedens integriteitsschendingen politieke ambtsdragers, dat is vastgesteld in de raadsvergadering van 15 mei 2018.

6. Toezien op financiën

We vinden het belangrijk dat het huishoudboekje van Rijswijk op orde is. We zorgen voor een sluitende meerjarenbegroting en maken inzichtelijk wat onze ambities de komende jaren kosten. Ons financieel kader, zoals afgesproken in het hoofdlijnenakkoord, vormt de onderlegger van alles wat we doen. Het financieel kader hanteren we strikt.

Speciale aandacht hebben we voor het proces van subsidieverstreking. Dit proces pakken we aan. De huidige subsidieverordening kent strikte (verantwoordings-)regels en biedt weinig tot geen ruimte voor incidentele initiatieven. We passen de verordening uit 2005 aan en verbeteren het proces van aanvraag en verantwoording van subsidies. Zowel voor de aanvrager als de gemeente moet dit voor een duidelijkere en meer efficiënte subsidiecyclus zorgen. We maken inzichtelijk aan wie we de subsidie verstrekken. Daarna volgt per beleidsveld een brede discussie, met als doel om de gewenste maatschappelijke effecten van het beleid te formuleren. Op deze manier kunnen we de subsidies in de toekomst optimaal inzetten.

Met betrekking tot de Eneco-aandelen voeren we de opdracht uit die er ligt uit de vorige raadsperiode: wij maken ons hard voor de duurzame missie en de werkgelegenheid, met betrekking tot de partij aan wie de aandelen worden verkocht. Als het definitieve besluit tot verkoop wordt voorgelegd, gaan we in op de financiële consequenties en hoe we hiermee kunnen omgaan. Indien mogelijk kijken we ook gekeken naar de besteding van resterende middelen. Nu ontvangen we nog jaarlijks dividend. We moeten een oplossing vinden voor de gedeerde inkomsten in de toekomst.

Thema Top 10

Op basis van de uitgebreide consultatie in de afgelopen maanden hebben we bepaald welke tien thema's onze hoogste prioriteit moeten krijgen. Per thema geven we onze ambities uit het hoofdlijnenakkoord weer en een selectie van de reacties die we hebben opgehaald in de stad. Vervolgens hebben we een vertaling gemaakt naar wat we de komende vier jaar gaan doen, inclusief een schematisch tijdspad.

01 Groen

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Ecologische groenbeheerplannen realiseren, met biodiversiteit als belangrijk thema.
- ❖ Uitvoeren groenvisies Landgoederenzone en Wilhelminapark.
- ❖ Klimaatadaptie onder inwoners.
- ❖ Uitvoering beleid 'juiste boom op de juiste plek'.
- ❖ Zorgen voor voldoende waterberging. Realiseren natuurvriendelijke oevers en recreatieve voorzieningen aan het water.

'Geef groenbeheer meer geld en mogelijkheden'

'Behoudt wat goed is, zoals de grote, oude bomen'

'We hebben prachtige parken, maar ook achterstallig onderhoud en geen logische wandelroutes. Investeer in dat wat Rijswijk uniek maakt: een groene woonstad'

'Rijswijk heeft zoveel groen. Dat verdient veel meer aandacht'

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ We voeren de visie op de Landgoederenzone uit aan de hand van een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren. Hierbij maken we strategische keuzes ten aanzien van mogelijke ontwikkellocaties. Ook kijken we naar mogelijke kansen voor cultuur en cultureel erfgoed.
- ❖ We maken concreet hoe we het geld voor groeninvesteringen inzetten. Dit uiteraard in overeenstemming met onze ambities, gekozen doelstellingen en bestaand beleid.
- ❖ We stellen integrale beheerplannen op, met als inzet een ecologische aanpak van groeninrichting en -beheer. Wel maken we onderscheid tussen het beheer van de bestaande situatie en de inrichting van nieuwe gebieden. De beheerplannen voorzien we van uitvoeringsprogramma's.
- ❖ We pakken de inrichting en kwaliteit van de entrees van de stad aan. Aspecten als het imago en de profilering van Rijswijk houden we hierbij goed in het oog.
- ❖ We realiseren ecologische oevers.
- ❖ We onderzoeken de mogelijkheden om de vergroening van particuliere terreinen verder te stimuleren. Dit bijvoorbeeld via het project Steenbreek en de tuinontwerpen vanuit het Wellantcollege voor RijswijkBuiten).

- ❖ We maken een kader voor ruimtelijke ontwikkelingen als het gaat om ‘bomen en groen in balans’.
- ❖ Rijswijk werkt verder aan het tegengaan van de effecten van klimaatverandering (wateroverlast, hittestress en droogte). Dit doen we door een klimaatstresstest uit te voeren. Ook stellen we een adaptatiestrategie en een uitvoerings- en investeringsagenda op.

❖ Tijdpad

	2018	2019	2020	2021	2022
Actualiseren visie Landgoederenzone					
Groeninvesteringsgeld concreet maken					
Opstellen integrale beheerplannen					
Aanpak entrees Rijswijk					
Realiseren ecologische oevers					
Vergroening particuliere terreinen					
Kader ‘Bomen en groen in balans’					
Uitvoeren klimaatstresstest					

02 Veiligheid

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Aantal wijkagenten minimaal op de norm.
- ❖ Aandacht voor verkeersveiligheid en handhaving op snelheid op Prinses Beatrixlaan.
- ❖ Aandacht voor ouderen en kwetsbaren die langer thuis blijven wonen. Inzetten op behoud van maatschappelijke participatie en weerbaarheid van deze doelgroep.
- ❖ Ondersteunen Buurtpreventieteams en omarmen Whatsapp-groepen.
- ❖ Doorgaan met Politie-Parnassiaproject.
- ❖ Stimuleren samenwerking tussen gemeente en partners bij bestrijding cybercrime en ondermijnende criminaliteit.
- ❖ Uitbreiden aantal inspecteurs openbaar gebied.

‘Vooral van ouderen horen we geluiden over een onveilig gevoel’

‘Investeer meer in preventie’

‘De aanwezigheid van handhavers is belangrijk voor het veiligheidsgevoel.’

‘Daarnaast wordt ook de pakkans groter’

‘Die buurtpreventieteams werken goed. Daar zouden er meer van moeten zijn’

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ De in 2017 vastgestelde strategische veiligheidsagenda gaan we verder uitvoeren. Samen met onze partners in de veiligheidsketen focussen we op onder meer ondermijning en wijkveiligheid. Ook preventie van cybercriminaliteit heeft onze aandacht; dit krijgt bijvoorbeeld vorm in voorlichtings- en awareness-activiteiten.

- ❖ Een belangrijk onderwerp voor verdere beleidsontwikkeling vinden we op het raakvlak tussen het sociaal domein en veiligheid. Woonoverlast valt hieronder en de aanpak van personen met verward gedrag, maar ook de weerbaarheid van kwetsbare doelgroepen. Deze thematiek vraagt steeds meer aandacht.
- ❖ Om die weerbaarheid in Rijswijk te vergroten, worden nieuwe projecten gestart. Dat doen we in samenwerking met maatschappelijke partners en politie en brandweer. We borgen de samenwerking en afstemming tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein. Daarnaast gaan we door met het Politie-Parnassia project.
- ❖ In 2018 wordt een nieuw handhavingsplan opgesteld, waarin we ook de handhaving op zwerfafval meenemen. Bij de aanpak van dit probleem betrekken we ook bewoners. Op basis van cijfers en incidenten kijken we naar de meest efficiënte inzet van handhavers. Daarnaast ondersteunen we de ontwikkeling van Buurtpreventieteams (als goede vorm van participatie) en we omarmen de WhatsApp-groepen.
- ❖ Een beter ingerichte openbare ruimte draagt onder meer bij aan de overzichtelijkheid van wegen. Dit verhoogt de verkeersveiligheid. We gaan hotspots verkeersongevallen benoemen (op basis van cijfers). Daarvoor komen maatwerkoplossingen, bijvoorbeeld door aanpassingen in de inrichting van de openbare ruimte, via handhaving etc. Ook bestuderen we wat smart mobility kan betekenen voor de verkeersveiligheid.

❖ Tijdpad

	2018	2019	2020	2021	2022
Uitvoeren veiligheidsagenda					
Beleid op raakvlak sociaal domein en veiligheid					
Weerbaarheid kwetsbaren vergroten					
Continuering Politie-Parnassia project					
Nieuw handhavingsplan					
Benoemen hotspots verkeersongevallen en maatwerkoplossingen					

03 Leefbaarheid

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Omgevingswet aangrijpen om leefomgeving te verbeteren.
- ❖ Ruimte om te bouwen, zowel door inbreiding als door herstructurering.
- ❖ Werk maken van klimaatbestendigheid en een rijke natuur.
- ❖ Openbare ruimte nodigt uit tot lopen, fietsen, buitenspelen en ontmoeten; werken aan wijken waar plaats is voor iedereen.
- ❖ Kwaliteitsslag in de buitenruimte. Basis op orde en achterstanden zijn weggewerkt. Infrastructuur, riolering, openbare verlichting en groenonderhoud is op orde.
- ❖ Landgoederenzone, Wilhelminapark, Plaspoelpolder en In de Bogaard staan in verbinding met de stad en regio. Verstedelijkingsopgave invullen buiten stadsparken en Landgoederenzone.

- ❖ In 2030 voldoen aan luchtkwaliteitsnormen van de Wereldgezondheidsorganisatie. In 2040 energieneutraal. En toewerken naar een circulaire economie in 2050.
- ❖ Innovatieve technieken toepassen om leefbaarheid te verbeteren.
- ❖ Stimuleren dat kringloopbedrijven, weggeefwinkels en repaircafés zich ontwikkelen tot circulaire ambachtscentra.
- ❖ Streven naar de landelijke afvalscheidingsnorm. Onderzoeken of en wanneer nascheiding goedkoper en beter voor het milieu is.
- ❖ Dienstverlening Avalex op orde.
- ❖ Zwerfafvalplan opstellen en handhaving op zwerfvuil en illegale afvaldump.

*“Gezonde lucht is essentieel. Verbeter de luchtkwaliteit zo snel mogelijk voor 2030’
 ‘Pak eerst de acute zaken aan, zoals de straatverlichting, de afvalinzameling en het parkeren. Vooral de straatverlichting moet echt snel op orde zijn’
 ‘Hanteer strenger beleid als het om de aanpak van zwerfvuil gaat en zorg dat grofvuil sneller wordt opgehaald’
 ‘Zorg voor een betere veegploeg in Rijswijk’*

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ We willen een openbare ruimte die voor iedereen uitnodigt tot lopen, fietsen, buitenspelen en ontmoeten, zonder de auto uit het oog te verliezen. We zorgen voor een leefbare stad die schoon, heel en veilig is. We pakken de onderhoudsachterstanden in de openbare ruimte aan. We zorgen dat de basis op orde is en realiseren waar mogelijk een kwaliteitsslag in de openbare ruimte.
- ❖ We gaan hiervoor investeren in de stad. Vier grote stadsaders knappen we integraal op, zonder hierbij andere straten waar hard onderhoud nodig is uit te sluiten. Daarnaast gaan we ontmoetingsplekken per wijk zichtbaar verbeteren. Elke twee jaar zullen we met bewoners de wijk ingaan voor een gezamenlijke schouw van de openbare ruimte. Kleinschalige gebreken pakken we direct op. In wijken waar veel infrastructurele projecten plaatsvinden, brengen we samenhang tussen de projecten aan. Een voorbeeld van deze wijkgerichte aanpak is Te Werve.
- ❖ Een aantal grote ergernissen willen we oplossen. We intensiveren de aanpak van zwerfafval en actualiseren het zwerfafvalplan in 2019. Creativiteit en innovatie zijn sleutelwoorden in deze aanpak. We pakken de storingen in de openbare verlichting aan. Hiertoe intensiveren we de vervanging van verouderde bekabeling. We pakken fors meer kilometers oude bekabeling aan dan genoemd in eerdere plannen.
- ❖ Als mede-eigenaar van Avalex sturen we aan op een passende governance en doelmatigheid van de organisatie. Als opdrachtgever zorgen we met Avalex ervoor dat de hoeveelheid restafval omlaag gaat
- ❖ Het meeste afval wordt op dit moment nog verbrand. Dat is niet alleen schadelijk voor het milieu. Het is ook een vorm van verkwisting: veel grondstoffen kunnen goed worden hergebruikt. De hoeveelheid restafval moet verder omlaag. Om restafval te beperken is daarom in twee wijken begonnen met een nieuwe manier van inzamelen. We gaan dit nieuwe systeem elk jaar in één à twee extra wijken invoeren. Dat we inzetten op bronscheiding, betekent niet dat

we onze ogen sluiten voor de mogelijkheden van nascheiding - de ontwikkelingen op dat gebied volgen we nauwlettend. Als blijkt dat nascheiding goedkoper, efficiënter en beter voor het milieu is, dan voeren we het in. Ook voor andere innovaties houden we onze ogen open.

- ❖ Twee zaken die onze leefomgeving betreffen: we maken een luchtkwaliteitsplan (gebaseerd op de WHO-adviesnorm), en we actualiseren het actieplan Geluid. We zorgen ervoor dat beide - zoals al onze plannen - vergezeld gaan van een uitvoeringsprogramma.
- ❖ Het verduurzamen en van het gas afhalen van de Rijswijks woningvoorraad is een majeure operatie. Het is nu tijd om een start te maken met deze langlopende onderneming. Daarvoor ontwikkelen we, samen met de regio en de VNG, een warmtevisie en een energietransitieplan. We geven hierin aan welke alternatieve warmtebronnen voor welke wijken het meest geschikt zijn. Ook leggen we vast in welke wijken we met de energietransitie zullen starten.
- ❖ We onderzoeken de mogelijkheid, wenselijkheid, effectiviteit en haalbaarheid van het instellen van een milieuzone op de Prinses Beatrixlaan. Hierbij zal met de belangen van inwoners en ondernemers terdege rekening worden gehouden.
- ❖ We actualiseren het beleid ten aanzien van 'Duurzaam bouwen'. Daarbij is specifiek aandacht voor de integraliteit van duurzaam bouwen ten opzichte van andere acties en maatregelen ter bevordering van de duurzaamheid. Voor de sanering van asbestdaken maken we een uitvoeringsprogramma, in combinatie met maatregelen rond isolatie en energieopwekking.
- ❖ In 2021 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. Deze wet bundelt de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Centraal staat de balans tussen het benutten en het beschermen van de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet moet (onder andere) méér mogelijkheden creëren voor initiatieven vanuit de samenleving. Ook stimuleert de wet dat regels en beleid tot stand komen in samenwerking met de stad. De geest van de Omgevingswet sluit dan ook goed aan op onze participatieve werkwijze. In onze collegeperiode willen we borgen dat Rijswijk alle voorbereidingen heeft getroffen voor de nieuwe wet. We benutten de invoering van de Omgevingswet ook als het gaat om deregulering en vermindering van de bureaucratie.
- ❖ Aan de hand van grote transformaties in de stad (In de Bogaard, het Stationsgebied en de Plaspoelpolder), de zogenoemde stadsassen, testen we wat er nodig is om de Omgevingswet in te voeren.
- ❖ We benutten de regionale verstedelijkingsopgave voor het realiseren van een hoogwaardig woonwerk-milieu dat aansluit bij het groene karakter van Rijswijk. Afhankelijk van de mate van verstedelijking waar we voor kiezen, onderzoeken we welke investeringen nodig zijn op het gebied van bereikbaarheid, voorzieningenniveau, energievoorziening en aanpassingen in de openbare ruimte.

❖ Tijdpad

	2018	2019	2020	2021	2022
Basis op orde openbare ruimte					
Kwaliteitsslag openbare ruimte					
Opknappen vier grote straten					
Zichtbaar maken ontmoetingsplekken					
Wijkgerichte aanpak					
Aanpak zwerfafval					
Aanpak straatverlichting					
Invoering nieuwe inzamelen					
Opstellen luchtkwaliteitsplan					
Actualiseren actieplan Geluid					
Opstellen warmtevisie					
Opstellen energietransitieplan					
Onderzoek milieuzone Beatrixlaan					
Actualiseren beleid Duurzaam Bouwen					
Uitvoering sanering asbestdaken					
Voorbereiden op Omgevingswet					
Uitvoeren pilot Stadsas					

04 Wonen

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Om aan huisvestingsopgave te voldoen, afspraken maken met corporaties over noodzakelijke investeringen, verduurzaming en leefbaarheid.
- ❖ Bouwen naar behoefte: voldoende woningen in middensegment, in gemêleerde wijken met een evenwichtige sociale opbouw.
- ❖ Wettelijke taakstelling vervullen van huisvesting statushouders. Daarbij kijken we verder dan alleen sociale woningvoorraad.
- ❖ Aan eerder gemaakte afspraken houden met COA over asielzoekerscentrum.

‘Zorg voor klushuizen’

‘Transformeer kantoorpanden naar woningen, met als doel meer woningbouw voor jongeren, starters, meer woonvormen voor ouderen en bouwen aan een diverse stad’

‘Maak de oude woningvoorraad energieneutraal’

‘Inventariseer per wijk of de typen woningen nog wel voldoen aan de behoeften’

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ De komende jaren zetten we in op een grote woningbouwproductie. In RijswijkBuiten faciliteren we de bouw van woningen in zowel het dure, het middeldure als het sociale prijssegment. De transformatie van kantoren naar woningen biedt extra kansen om woningen toe te voegen - dit transformatieproces is al gaande. Daar waar visies zijn vastgesteld, ontwikkelen we uitvoeringsplannen, bijvoorbeeld voor In de Bogaard en het Havengebied. Zo versnellen we het transformatie proces. Hierin werken we intensief samen met marktpartijen en woningcorporaties.
- ❖ Onze wens is dat wanneer kantoren naar woningen worden omgebouwd, de nieuwe woningen van het gas los, energieneutraal en klimaatadaptief zijn. We gaan hierover in gesprek met projectontwikkelaars.
- ❖ Binnen de transformatieopgave maken wij ons sterk voor de realisatie van kleinere, goedkopere woningen voor starters. Daarnaast willen we ontwikkelaars bewegen om middeldure woningen met huren tot ca. € 900,- te realiseren.
- ❖ Voor senioren willen we vernieuwende woonconcepten stimuleren. We onderzoeken of de Blijverslening kan worden ingevoerd. Ook continueren we de succesvolle woonbeurs voor senioren.
- ❖ Met de corporaties maken we elk jaar prestatieafspraken over renovatie en nieuwbouw. Gezamenlijk willen we verkennen waar nog mogelijkheden zijn voor sociale woningbouw. Eventueel kan dat ook binnen de transformatieopgave. Als het gaat om het percentage 'sociaal' houden we ons aan de regionale afspraken.
- ❖ Er is een toenemende vraag naar het realiseren van kamerverhuur en vormen van flexwonen, onder meer voor studenten en arbeidsmigranten. Wij willen werken aan beleid dat deze vormen van wonen in goede banen leidt.
- ❖ Met RijswijkBuiten is onze stad op weg om de meest duurzame wijk van Nederland te realiseren, met een aantrekkelijk woon- en werkklimaat. Het is een even ambitieus als solide project, dat toenemend regionale- landelijke aandacht krijgt en vooral nieuwe overwegend jonge bewoners woonplezier biedt. We bepalen in deze collegeperiode wat de volgende stap is voor het meest oostelijk deel, de Pasgeld-locatie, inclusief het bedrijventerrein aan de Heulweg. De locatie kan van grote betekenis zijn voor de lokale- en regionale woon- en werkopgave, waaraan Rijswijk een onderscheidende en spraakmakende bijdrage kan leveren.

❖ Tijdpad

	2018	2019	2020	2021	2022
Inzetten op woningbouwproductie					
Uitvoeringsplannen transformaties					
Inzetten op starterswoningen					
Stimuleren woonconcepten senioren					
Onderzoek naar invoering Blijverslening en continueren woonbeurs					
Streven naar regionaal gemiddelde sociale woningbouw					
Beleid opstellen voor flexwonen					
Ontwikkeling meest oostelijk deel RijswijkBuiten					

05 Mobiliteit

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Een groeiende stad betekent meer verkeer en vervoer. Mobiliteit is meer dan uitstekende bereikbaarheid te voet, met de fiets, het OV of de auto. Het organiseren van mobiliteit moet passen bij de stedenbouwkundige ruimte en randvoorwaarden van onder meer leefbaarheid, geluid en luchtkwaliteit.
- ❖ Rijswijk moet uitstekend bereikbaar zijn. Inzetten op hoogwaardige vervoersnetwerken die tot ver in de regio reiken.
- ❖ Hard maken voor goede openbaar vervoersverbinding met RijswijkBuiten en het Reinier de Graaf ziekenhuis in Delft. En een lightrailverbinding met Rotterdam The Hague Airport, met minimaal één haltestop in Rijswijk.
- ❖ Innovatieve mobiliteit en elektrisch vervoer stimuleren en faciliteren.
- ❖ Zorgen voor een fijnmazig OV-netwerk. Invulling geven aan smart mobility, bijvoorbeeld met shuttles die wijken als Pasgeld, Vrijenban en RijswijkBuiten ontsluiten.
- ❖ Effectief handhaven op fiscaal parkeren.
- ❖ Evalueren parkeerbeleid evalueren en vereenvoudigen en uniformeren systeem.
- ❖ Huidige parkeernormen herzien, uit oogpunt van mobiliteit, verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid.
- ❖ Integraal plan 'Oud-Rijswijk' voor verbetering aantrekkingskracht en verkeerscirculatie.
- ❖ Oplossing kiezen voor Prinses Beatrixlaan: ondertunneling (geen open tunnelbak) of het verkeer naar en van Den Haag omleiden.
- ❖ Geen verbreding van de Vliet (Rijn-Schiekanaal).

'Graag beter de fietspaden onderhouden'

'Het OV moet beter op elkaar zijn afgestemd en meer gericht zijn op voorkomen van verkeersdrukte'

'De gemeente moet snel een ambitie voor de Prinses Beatrixlaan uitspreken. Haast is geboden'

'Waar blijft de noodzakelijke handhaving, met het oog op het parkeerprobleem?'

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ Onze intenties omtrent de Prinses Beatrixlaan zijn duidelijk. We willen de leefbaarheid van onze inwoners, de bereikbaarheid van Rijswijk en de doorstroming naar Den Haag bevorderen. Aanpassingen op maaiveldniveau maken een beperkte verkeerstoename mogelijk. Ook de aanleg van een tunnel blijft in beeld. Die optie vergt een veel grotere investering.
- ❖ De groei van onze stad en regio vraagt ook om een mobiliteitstransitie. Er is ruimte voor de auto en tegelijkertijd moeten we het gebruik van fiets, openbaar vervoer en andere vormen van duurzame mobiliteit bevorderen om de stad niet volledig dicht te laten slibben. We investeren in fietspaden op de doorgaande fietsroutes (Sir Winston Churchilllaan, Generaal Spoorlaan, Lange Kleiweg, Delftweg & Beatrixlaan) en in het fiets-parkeren. Een station dat een goede

overstap mogelijk maakt tussen trein, bus en fiets draagt hieraan bij. Op voorwaarde dat het er ook prettig verblijven is! Daarom willen we samen met ProRail, de NS en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag aan de slag om het stationsgebied te verbeteren. We beginnen met de verkenning van lange-termijnoplossingen voor een kwalitatief hoogwaardig station (onder meer voor de entrees, het tunneldak en de verbindingen met In de Bogaard en de Plaspoelpolder).

- ❖ Bovendien blijven we lobbyen voor een robuust, fijnmazig en vraag-gestuurd OV-netwerk. We maken ons hard voor een goede openbaar vervoersverbinding met RijswijkBuiten en het Reinier de Graaf ziekenhuis in Delft. Daarbij kijken we nadrukkelijk ook naar alternatieve en innovatieve OV-vormen. Om deze lobby te verstevigen, ontwikkelen we een Rijswijkse visie op het openbaar vervoer.
- ❖ Om de verkeersveiligheid rond scholen te vergroten zorgen we bij alle Rijswijkse basisscholen voor een eenduidige schoolzone.
- ❖ Rijswijk kent een stevige parkeerdruk in een aantal stadsdelen. In 2017 is daarom het fiscaal en digitaal parkeren ingevoerd. Bij de invoering is een beleidsevaluatie afgesproken. Deze evaluatie voeren we uit. Zo investeren we in meer handhavingscapaciteit.
- ❖ De groei van Rijswijk, de leefbaarheid en de huisvestingsopgave vragen om actualisering van de parkeernormen. De trends en ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit versterken die vraag nog. We gaan hiervoor een nieuwe nota parkeernormen maken.

❖ **Tijdpad**

	2018	2019	2020	2021	2022
Keuze aanpassingen Beatrixlaan					
Investeren in fietspaden					
Verkennen kwaliteitsverbetering station					
Visie op Openbaar Vervoer					
Eenduidige schoolzone					
Evaluatie parkeerbeleid					
Nieuwe nota Parkeernormen					

06 Welzijn

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Intensieve samenwerking met alle partners. Aanbodgericht maakt plaats voor vraaggestuurd. Opstellen meerjarenconvenanten met onze partners, gericht op bredere, duurzame samenwerking.
- ❖ Eenzaamheid bestrijden.
- ❖ Bij verstrekken subsidies niet alleen een resultaatverplichting, maar per product bepalen of een inspanningsverplichting meer op zijn plaats is. Aan de voorkant afspraken maken over het beoogde effect.

“Zorg voor mogelijkheden voor ouderen om elkaar ergens te ontmoeten en een spelletje te doen of een kaartje te leggen”

‘Niet iedere oudere heeft een liefdevolle mantelzorger in de buurt die altijd klaar staat.’

‘Thuishulp moet dichtbij zijn, op wijkniveau. Laagdrempelig, vriendelijk en betaalbaar’

‘Zorg voor mensen op straat die problemen signaleren’

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ Met Welzijn Rijswijk maken we, op basis van de vraag en behoefte, nieuwe afspraken over de diensten die zij leveren. Ook met andere partners die subsidie ontvangen voor sociaal-culturele activiteiten in de stad maken we zulke afspraken en wordt een jaarlijkse rapportage naar de gemeenteraad gestuurd. We houden financiële ruimte over voor initiatieven uit de wijken en buurten. We dragen er zorg voor dat we onze partners goed begeleiden. Zij zijn voor ons belangrijke ‘voelhorens’ in de samenleving.
- ❖ Ook onze vrijwilligers zijn de ogen en oren in de wijken. We gaan met hen in gesprek over hoe we ze kunnen blijven ondersteunen en waarderen voor al het goede werk dat zij doen. We hebben specifieke aandacht voor jongeren, om ze te motiveren en interesseren voor vrijwilligerswerk.
- ❖ Eenzaamheidsbestrijding vraagt om onze continue inzet. Uit recent onderzoek blijkt dat eenzaamheid in Rijswijk een maatschappelijk probleem is dat het welzijn van onze inwoners onder druk zet. Daarom gaan we onverminderd door om eenzaamheid, mét de onderliggende oorzaken, aan te pakken. Dit in samenwerking met onze maatschappelijk partners en onze inwoners. We onderzoeken de mogelijkheden om asielzoekers/statushouders in contact te brengen met oudere inwoners.
- ❖ Naast ‘mensenwelzijn’ hebben we ook blijvende aandacht voor dierenwelzijn. We actualiseren in 2019 het uitvoeringsprogramma van de Nota Dierenwelzijn. Ook starten we een bewustwordingscampagne over dierenwelzijn. We evalueren het hondenbeleid en kijken naar nut en noodzaak van de hondenbelasting. Bovendien herzien we het gemeentelijk programma van eisen: we geven ‘natuurinclusief bouwen’ een plek, om beter te kunnen sturen op het duurzaam en natuurvriendelijk inrichten van de openbare ruimte.

❖ Tijdpad

	2018	2019	2020	2021	2022
Afspraken m.b.t. diensten Welzijn Rijswijk en andere partners					
Ondersteuning vrijwilligers					
Bestrijding eenzaamheid					
Actualiseren uitvoeringsprogramma Dierenwelzijn					
Evaluatie hondenbeleid en uitspraak over afschaffing hondenbelasting					
Natuurinclusief bouwen in gemeentelijk programma van eisen					

07 Jeugd en Onderwijs

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Mensen komen op de juiste plek terecht en er is kansengelijkheid in de Rijswijkse samenleving.
- ❖ Bestrijding van laaggeletterdheid.
- ❖ Iedere jongere heeft een startkwalificatie.
- ❖ Integrale kindcentra/brede school in elke wijk. Buitenschools activiteitenprogramma. Gezonde en sportieve activiteiten, aansluiting bij natuur, techniek en milieu.
- ❖ Vanwege groei van het aantal kinderen noodzaak onder ogen zien om nieuwe scholen te bouwen. Nieuwbouw moet wel klimaatneutraal en veilig zijn en een gezond (leer)klimaat garanderen. Dit geldt ook bij renovatie.
- ❖ Eén aanmeldleeftijd voor het primair onderwijs en een eerlijke en transparante wijze van aanmelden voor alle scholen.
- ❖ Opleidingen sluiten zo goed mogelijk aan op arbeidsmarkt, met name bij praktijkgericht onderwijs.

‘Wat is de gemeentelijke visie op het gebied van onderwijs? En wat vindt de gemeente belangrijk?’

‘Het is niet mogelijk kinderen in te schrijven mede doordat er kinderen van buiten worden aangenomen. Wat gaan we doen met die wachtlijsten?’

‘Zoek de verbinding tussen bewoners, activiteiten voor jonge kinderen en naschoolse activiteiten’

‘Geef meer geld uit aan groene scholen, ook in de nieuwe wijken’

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ In een verdere uitwerking van het concept Brede School zetten wij uiteen via welke uitgangspunten we de jeugd centraal willen stellen. We werken toe naar breed gedragen visie op het gebied van onderwijs, opvoeding, ontwikkeling, opvang en ontspanning.
- ❖ We streven voor iedereen naar gelijke kansen, inclusief een goede start. Taal(ontwikkeling) is hierbij essentieel. Daarom zetten we in op bestrijding van laaggeletterdheid bij zowel de jeugd als hun ouders. Daarnaast geven we prioriteit aan de kwaliteit van voorschoolse voorzieningen en kinderopvang en de handhaving daarop. Om de taalvaardigheid te verbeteren hebben we samen met onze partners (o.a. ROC Mondriaan, Stichting Welzijn Rijswijk en de bibliotheek) een actieplan ‘Taal in Rijswijk’ opgesteld. De samenwerking tussen de taalpartners is geïntensiveerd, met het Taalhuis als trefpunt. Omdat het vergroten van taalvaardigheid van kinderen onderdeel is van het actieplan, besteden de basisscholen, peuterspeelzalen en de directe omgeving van jonge kinderen meer aandacht aan hun taalvaardigheid.
- ❖ Iedere jeugdige heeft recht op passend onderwijs. Via die weg kan worden toegewerkt naar een startkwalificatie. Maar het volgen van onderwijs is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid. Aan hen besteden we dan ook extra aandacht.
- ❖ Bovendien brengen we de vakscholen, het praktijkgericht en het technisch onderwijs meer onder de aandacht bij kinderen, jongeren én potentiële werkgevers. We verbinden onderwijs en

economie en geven hiermee gevolg aan de ambities zoals verwoord in de nieuwe Economische Strategie.

- ❖ We maken de aanmeldprocedure voor het basisonderwijs voor ouders eenduidiger, transparanter en daarmee makkelijker. Dit in afstemming met de scholen.
- ❖ In samenwerking met onze partners bieden we, zowel op als buiten school, diverse activiteiten aan die een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van jeugdigen. Ze kunnen gericht zijn op sport, gezonde voeding, bewegen en ontspanning, maar ook op kunst & cultuur en natuur & milieu. Ook het vergroten van de maatschappelijke bewustwording en het laten horen van de eigen stem krijgt hier een plaats, zoals zichtbaar wordt met onze kinderrechten-ambassadeurs. Met onze partners maken we heldere afspraken wat we van hen verwachten en hoe we de voortgang monitoren.
- ❖ De voorspelde groei van het aantal leerlingen in Rijswijk vereist in 2018 de start met een visie op onderwijshuisvesting. In overleg met de schoolbesturen zal een Integraal Huisvestingsplan en een bijbehorend meerjaren investeringsplan worden opgesteld. Uitgangspunt is de behoefte aan meer lokalen (en niet zo zeer scholen). Centraal staat altijd het creëren van een gezonde, veilige en duurzame leer- en ontwikkelomgeving. Het plan brengt ook de duurzaamheidsambitie voor bestaande scholen in kaart. Recent gebouwde scholen en nieuw te bouwen scholen worden, in afstemming met de schoolbesturen, zo duurzaam mogelijk gerealiseerd. We stimuleren scholen om groen-blauwe schoolpleinen aan te leggen.

❖ **Tijdpad**

	2018	2019	2020	2021	2022
Visie op onderwijs, opvoeding, ontwikkeling, opvang en ontspanning (concept Brede School)					
Bestrijden laaggeletterdheid					
Extra aandacht voor jeugdigen voor wie onderwijs volgen niet vanzelfsprekend is					
Praktijkgericht en technisch onderwijs onder de aandacht brengen bij jeugdigen en werkgevers					
Verbeteren aanmeldprocedure basisonderwijs					
Aanbieden activiteiten aan jeugdigen					
Integraal huisvestingsplan					

08 Economie

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Link leggen tussen werkloosheid en klimaatverandering. De lokale en regionale economie dragen bij aan klimaatverbetering, door te focussen op bedrijven die inzetten op innovatie, op productie of installatie van duurzame energie en/of op circulair ondernemen.

- ❖ Iedereen die wil werken moet kunnen werken. Om meer mensen in staat te stellen om een baan te vinden moet er meer werk komen. Het aantrekken en laten starten van bedrijven en organisaties is de basis voor activiteiten die dat faciliteren. Speerpunten:

- Duurzame transformatie van de Plaspoelpolder (onder meer het Kesslerpark).
- Herstructurering van winkelcentrum In de Bogaard.
- Citymarketing, inclusief de verdere profilering van Rijswijk als groene, bereikbare stad en stad van toegepaste innovatie.
- Goed accountmanagement en business-development, inclusief toegankelijkheid vergroten naar een regionaal 'ecosysteem' voor start-ups en scale-ups.
- Voldoende ruimte voor maakindustrie.
- Minimaal gelijk houden van het aantal bedrijfsruimtes in Rijswijk.
- Uitstekende dienstverlening.

'Zet De Bogaard nu eindelijk eens goed op de kaart'

'Zorg voor meer kleine innovatieve bedrijfjes en creatieve ateliers, onder meer door goedkope bedrijfsruimtes aan te bieden'

'Je hoeft geen nieuwe bedrijven uit Delft te halen als je er in je eigen gemeente genoeg hebt. Alleen even goed zoeken'

'Het is niet nodig om overal grote winkelcentra te hebben'

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ In samenwerking met ondernemers bouwen we aan een innovatief, circulair en duurzaam vestigings- en ondernemersklimaat. Onze ambities leggen we vast in een nieuw te ontwikkelen Economische Strategie. Daarin formuleren we wat economische trends en innovatie concreet betekenen voor de werklocaties en winkelgebieden in Rijswijk. We geven aan hoe we ruimte geven aan groepen als grootbedrijven, start-ups, scale-ups, detailhandel en ZZP'ers. We zetten onder meer in op innovatieve en creatieve maakbedrijven. Een ontwikkeling als Smart City Living Lab laat zien dat Rijswijk innovatie toepast!
- ❖ Bij de nieuwe Economische Strategie is nauwe samenwerking met alle betrokken partners van belang: de onderwijsinstellingen, het MKB en de diverse samenwerkingsverbanden in de regio. Onze ondernemers maken deel uit van een regionaal ecosysteem en Rijswijk biedt ruimte aan ondernemers en bedrijven uit de regio. Daarvoor werken we nauw samen met buurgemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en het Businesspark Haaglanden. Zo gaat het aantal banen in Rijswijk omhoog.
- ❖ De plekken waar bedrijven en ondernemers zich bevinden maken we mooier of ondergaan een volledige transformatie. Dat is goed merkbaar in de Plaspoelpolder met de ontwikkeling van de Haven, het Kessler park, de Treubstraat en de transformatie van leegstaande kantoorgebouwen naar werklocaties, hotels en woningen. We maken het gebied ook groener. Met dit alles zorgen we ervoor dat werknemers in een prettiger omgeving verblijven en de werkgebieden meer gaan bruisen. Daardoor verbetert ons vestigingsklimaat. Dit gaan we zeer actief onder de aandacht brengen van huidige en potentieel toekomstige Rijswijkse bedrijven.
- ❖ De herstructurering van onze winkelcentra zetten we door. Voor In de Bogaard zetten we hierbij in op een gedeeld gedragen verantwoordelijkheid van vastgoedeigenaren, winkeliers en

gemeente. Samen zoeken we naar een nieuwe balans, om leegstand aan te pakken en tegelijk een mix aan functies en transformaties te vinden die past bij de innovatieve trends op het gebied van winkelen, verblijven en beleven. Voor Oud-Rijswijk vraagt dit om een evaluatie en herijking van de functionele zonering. Vernieuwende concepten voor horeca- en detailhandel moeten ook in Rijswijk ruim baan krijgen.

- ❖ Iedereen die wil ondernemen, moet kunnen ondernemen. Zoals iedereen die wil werken, moet kunnen werken. Om meer mensen in staat te stellen een baan te vinden moet er meer werk komen. Het aantrekken en laten starten van bedrijven en organisaties is hiervoor essentieel. Dit vereist uitstekende en passende huisvestings-, en vestigingsmogelijkheden voor ondernemers en grote bedrijven.
- ❖ We zien uitdagingen om het accountmanagement verder uit te bouwen en te integreren in de gemeentelijke dienstverlening. Actief accountmanagement verstevigt de samenwerkingsrelatie tussen bedrijven en overheid en tussen bedrijven onderling. Het draagt bovendien bij aan de binding van bedrijven aan hun locatie. Dat vergroot de kans op het behouden van bedrijven binnen Rijswijk.
- ❖ Uitgangspunt is dat het niet mag uitmaken via welk kanaal of loket je als ondernemer de gemeentelijke organisatie benadert. Het is onze zorg dat zijn vraag vanaf de juiste plek antwoord krijgt. Hiertoe maken we een gemeentebreed dienstverleningsplan dat voldoet aan de kaders en ambities uit zowel de nota publieke dienstverlening als 'de Rode Loper'. Een belangrijke kwaliteitseis is dat we naast vraaggericht ook oplossingsgericht gaan werken. In plaats van vooral te melden waarom iets niet kan, gaan we samen met ondernemers verkennen waar wel mogelijkheden liggen.

❖ **Tijdpad**

	2018	2019	2020	2021	2022
Opstellen en uitvoeren Economische Strategie					
Herijking toekomstvisie Plaspoelpolder, inclusief herontwikkeling Kesslerpark					
Herstructurering winkelcentra					
In stand houden huisvestings- en vestigingsmogelijkheden ondernemers					
Ondernemerspeiling en nieuw dienstverleningsplan ondernemers					
Uitbouwen accountmanagement					
Meer oplossingsgerichte dienstverlening naar ondernemers					

09 Sociaal Domein

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Toegang tot zorg en informatie is helder en dichtbij. Uitgaan van eigen kracht van inwoners, stimuleren om een sociaal netwerk te creëren. Tegelijkertijd is zorg beschikbaar voor iedereen die het echt nodig heeft.
- ❖ Voor kinderen in kwetsbare situaties altijd aandacht.
- ❖ Stimuleren mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om weer aan het werk te gaan. Werk moet altijd lonen. Aanpakken mensen die wel kunnen, maar niet willen werken.
- ❖ Voorkomen is beter dan genezen: preventie om (hogere) zorgkosten te voorkomen.
- ❖ Inloop-GGZ ondersteunen.
- ❖ Visie op armoedebestrijding verder uitwerken, met extra aandacht voor preventie en 'vroeg-signalering'.
- ❖ Investeren in initiatieven die vormgeven aan innovatie en ontschotting in het sociale- en welzijnsdomein.

'Rijswijk zou een mantelzorgvriendelijke werkgever moeten zijn'

'Extra aandacht voor kinderen in de knel!'

'Personaliseer de zorg en biedt hulp op maat'

'Maak de regelingen van het armoedebeleid beter bekend bij de doelgroep'

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ Toegang tot zorg en informatie moet helder en dichtbij zijn. Waarbij we uitgaan van de eigen kracht van inwoners en hen stimuleren een sociaal netwerk te creëren. Tegelijkertijd is zorg beschikbaar voor iedereen die het echt nodig heeft. Vanzelfsprekend hebben we altijd aandacht voor kwetsbare kinderen. We beogen doelmatig en doeltreffend te werken, zodat de zorg betaalbaar blijft. Een integrale aanpak biedt daarvoor de beste kansen. We sturen daarbij op resultaat: de ondersteuningsbehoefte van de cliënt staat centraal. Het gaat erom de juiste hulp op maat te bieden, zodat inwoners zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo effectief mogelijk geholpen worden. Ook de kosteneffectiviteit heeft onze aandacht. Op basis van deze uitgangspunten werken we verder aan de doorontwikkeling van de Toegang.
- ❖ We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners door middel van werk meedoen in de samenleving. Iedereen die kan werken, moet kunnen werken. **Mensen die wel kunnen werken, maar niet willen, pakken we aan.** De arbeidsmarkt trekt weer aan, veel mensen gaan weer aan het werk. Mensen die het op eigen kracht niet redden richting de arbeidsmarkt kunnen op ondersteuning van de gemeente rekenen. We willen regionaal per jaar een bovengemiddeld aantal plaatsingen op betaald werk realiseren. Door een nulmeting Participatie brengen we belemmeringen op het gebied van financiën, veiligheid en welzijn beter in beeld. We vergroten onze kennisexpertise door in gesprek te gaan met bewoners en professionals. Als aanvulling op het bestaande participatieaanbod ontwikkelen we innovatieprojecten (zoals computercoaches). Over drie jaar brengen we door een nieuwe participatiemonitor de effecten van ons beleid in beeld. We verwachten van mensen die nog geen baan hebben dat ze naar eigen kunnen

participeren. We benaderen iedere uitkeringsgerechtigde, om in kaart te brengen welke maatschappelijke bijdrage hij of zij kan leveren.

- ❖ Om plaatsingen op betaald werk te realiseren zetten we vol in op onze werkgeversdienstverlening. Het Rijswijkse Werkgeversservicepunt (WSP) en de accountmanagers van Economische Zaken vormen hierin de spil. Zo werken we nadrukkelijk samen met werkgevers van de Belangenvereniging Bedrijven Rijswijk (BBR) en met werkgevers die actief zijn binnen het MVO-platform Werkwaardig. Publiek-private samenwerking en andere innovatieve werkwijzen zoeken we als gemeente bewust op.
- ❖ Daarnaast hebben we met werkgevers een Lokaal Sociaal Akkoord gesloten. Hierin zijn concrete afspraken gemaakt om de komende tijd zoveel mogelijk Rijswijkers aan werk te helpen. De komende vier jaar gaan we aan de slag om deze afspraken uit te voeren. De afgelopen jaren bleek Social Return on Investment (SROI) dé motor achter arbeidsinschakeling. SROI passen we daarom toe op alle opdrachten van de gemeente Rijswijk.
- ❖ Onze dienstverlening aan werkzoekenden wordt gekenmerkt door maatwerk. Maatwerktrajecten kennen een hoogwaardige werkwijze. Dit houdt in dat we niet alleen sanctioneren, maar vooral ook inzetten op goed informeren, goede dienstverlening en tijdig bijsturen.
- ❖ Armoede is een belemmering om deel te nemen aan de samenleving. De beste weg om uit armoede te komen is werk. Dat werk moet lonen. Daarom hebben we voorzieningen getroffen voor mensen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. Deze voorkomen dat wie aan het werk gaat, er in inkomen op achteruit kan gaan. We zullen het huidige armoedebelief evalueren. Het armoedebelief wordt onderdeel van een integrale aanpak om alle inwoners mee te laten doen. Dit doen we door bij (arbeids)participatie oog te hebben voor een stabiel inkomen, armoede en schulden.
- ❖ Via preventie en vroegsignalering willen we armoede en schulden voorkomen. Armoede onder gezinnen met kinderen krijgen daarbij specifieke aandacht. Werk zien we altijd als onderdeel van de oplossing en ondersteuning om uit de armoede en schulden te komen. We maken afspraken met onze maatschappelijke partners om tijdig signalen op te pakken. Daarnaast richten we ons op kinderen en jongeren, om hen te leren omgaan met geld. Jongeren met schulden krijgen ondersteuning op maat. We onderzoeken of we de kosten van kwijtschelding kunnen onderbrengen binnen het sociaal domein.
- ❖ We richten een laagdrempelig financieel servicepunt in. Hier kunnen alle inwoners met financiële vragen en schulden terecht. Op deze manier verwachten we meer inwoners met financiële vragen de juiste ondersteuning te kunnen bieden.
- ❖ We investeren in vernieuwde samenwerking met regionale en lokale ketenpartners. Maar ook in de ontwikkeling van professionele teams. We houden innovaties op het gebied van ondersteuning, hulp en zorg aan personen en gezinnen scherp in het oog.
- ❖ De regionale inkoop van specialistische jeugdhulp en van de Wmo-voorzieningen gaan we resultaatgericht aanbesteden. We spreken aanbieders aan op resultaten in plaats van producten. Om rechtmatige besteding van de Wmo-middelen te borgen, zetten we in op handhaving. Hiervoor stellen we in regionaal verband een handhavingproces op.
- ❖ Voorkomen is beter dan genezen. We zetten in op preventie om te voorkomen dat inwoners zorg nodig hebben en zorgkosten maken. Zo krijgen onder meer een actieve benadering van inwoners (vroegsignalering) en preventief jeugdbeleid extra aandacht.

- ❖ We zetten in op de aanpak van huiselijk geweld. We kiezen daarbij voor een brede aanpak. Waar sprake is van geweld, wordt dit snel en adequaat gestopt en zoeken we naar een duurzame oplossing. Inwoners op een wachtlijst verliezen we niet uit het oog, we houden contact met hen.
- ❖ We blijven ook onverminderd inzetten op de ondersteuning van mantelzorgers. Dit onder meer via de mantelzorgwaardering en door de op hen toegesneden parkeervergunning. We blijven ons inspannen om ook de mantelzorgers die nog geen ondersteuning krijgen, te bereiken. Als werkgever streven we naar het behalen van de erkenning 'Wij werken mantelzorgvriendelijk'. Daarnaast stimuleren we andere Rijswijkse organisaties mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid te ontwikkelen, om in z'n totaliteit een mantelzorgvriendelijke gemeente te worden.
- ❖ Om de toegang tot de openbare geestelijke gezondheidszorg te verbeteren steunen we de komst van een inloop-GGZ. Na de te treffen voorbereidingen nemen we hierover een besluit, om zo snel mogelijk te kunnen starten met de realisatie.
- ❖ We hechten belang aan het aanbieden van doelgroepenvervoer. Daarmee kan wie vanwege een lichamelijke beperking of psychische problematiek niet meer in staat is gebruik te maken van eigen of openbaar vervoer, blijven meedoen in de samenleving. Dat voorkomt bovendien sociaal isolement. Om het doelgroepenvervoer zo goed mogelijk te organiseren is samenwerking nodig met regiogemeenten. Dit kan de dienstverlening waarborgen en waar mogelijk verbeteren.
- ❖ We investeren in initiatieven die vormgeven aan innovatie en ontschotting in het sociale- en welzijnsdomein. Daarbij kijken we ook naar de kosten en de maatschappelijke effecten. We doen dit door middel van een projectmatige en integrale aanpak. In 2018 evalueren we de innovatieprojecten op behaalde maatschappelijke resultaten en kosten. Aan de hand van deze evaluatie besluiten we of we een project structureel gaan borgen. Daarnaast maken we een startnotitie over de manier waarop we de ingezette transitie in het sociaal domein verder vormgeven.
- ❖ De regie op inburgering komt per 2020 terug naar de gemeenten. Het huidige leenstelsel komt dan te vervallen. In plaats daarvan gaan gemeenten inburgeringslessen inkopen. We bepalen tijdig de impact van deze nieuwe taak, zodat we zo goed mogelijk kunnen starten. Hiervoor maken we een beleidsnotitie inburgering. Doel is dat inburgeraars snel en goed kunnen deelnemen aan de Rijswijkse samenleving.

❖ **Tijdpad**

	2018	2019	2020	2021	2022
Regionaal bovengemiddeld aantal plaatsingen op werk					
Uitvoeren afspraken LSA					
Toepassen SROI op alle opdrachten van de gemeente					
Nulmeting Participatie					
Effecten beleid in beeld door participatiemonitor					
Benaderen uitkeringsgerechtigden over maatschappelijke bijdrage					

	2018	2019	2020	2021	2022
Hoogwaardig handhaven					
Evaluatie armoedebeleid en schuldhulpverleningsbeleid					
Afspraken maken over vroegsignalering					
Inzet op kinderen/jongeren met betrekking tot omgaan met geld					
Inrichten financieel servicepunt					
Visie op doorontwikkeling van de Toegang					
Investeren in continuïteit en kwaliteit van dienstverlening Jeugdteam					
Aanbesteding inkoop specialistische jeugdhulp en Wmo-voorzieningen					
Opstellen regionaal handhavingsproces					
Vroegsignalering en brede aanpak huiselijk geweld					
Ondersteuning mantelzorgers					
Ontwikkeling richting mantelzorgvriendelijke gemeente					
Realisatie inloop-GGZ					
Samenwerking met regio op gebied van doelgroepenvervoer					
Evalueren innovatieprojecten sociale- en welzijnsdomein					
Bepalen impact regierol op inburgering					

10 Sport en cultuur

Onze ambities in het hoofdlijnenakkoord

- ❖ Stimuleren van voldoende beweging, gezond eten, niet roken en een matiger gebruik van alcohol. Inzetten op een nauwe samenwerking tussen volksgezondheid, zorg, welzijn, onderwijs & cultuur en sport & bewegen om mensen naar gezonder gedrag te begeleiden.
- ❖ Het sport- en beweegaanbod is er voor iedereen.
- ❖ Uitwerken sportnota en formuleren sociale ambities.
- ❖ Sport en welzijn aan elkaar koppelen. Stimuleren dat sportclubs een maatschappelijke functie vervullen en dat sportclubs elkaar helpen.
- ❖ Ondersteunen kunst- en cultuureducatie op school. Ook buitenschools moet die toegankelijk zijn voor alle kinderen en jongeren.

- ❖ Stimuleren kunst en cultuur door samenwerking te zoeken met ondernemers en het bedrijfsleven.
- ❖ Stimuleren cultuur in de wijken, om te zorgen dat (amateur-)kunstenaars zich kunnen tonen aan een breed publiek.
- ❖ Uitwerken Rijswijkse Cultuurvisie.

“De gemeente moet voor de randvoorwaarden zorgen. Dit betekent het creëren van genoeg en meer ruimten om te kunnen sporten”

‘Geen minimale aandacht voor sport. Toon meer ambitie’

‘Hoe gaat Rijswijk om met sporten voor sociaal zwakkeren?’

‘Alle kinderen moeten kunnen zwemmen. Herinvoering schoolzwemmen?’

De vertaling naar ons werkprogramma

- ❖ Een gezonde levensstijl van de Rijswijkse inwoners willen we blijven bevorderen. In de vorige collegeperiode is daar met het lokale programma Happy Fit en de landelijke campagnes van IkPas en Stoptober mee gestart. We actualiseren hiervoor de nota Volksgezondheid. Hierin definiëren we wat de uitdagingen zijn voor een gezonder Rijswijk. Samen met de door de sportraad opgestelde Nota Sport en Bewegen vormt dit het kader voor het sport- en volksgezondheidsbeleid.
- ❖ In het uitvoeringsprogramma van deze nota's willen we veel meer gebruik maken van de kennis en expertise van de sportverenigingen en sportorganisaties, het bewegingsonderwijs, (toekomstige) sporters en partners op het gebied van gezondheid. In een gezamenlijk opgesteld uitvoeringsprogramma Sport & Gezondheid maken we concreet hoe we met die partijen van Rijswijk een gezondere en sportieve stad gaan maken.
- ❖ Om onze doelen op het gebied van gezondheid en bewegen te kunnen realiseren, waarborgen we de kwaliteit en duurzaamheid van de binnen- en buitensportaccommodaties. We hebben de realisatie van een nieuwe sporthal in voorbereiding. Ook passen we het meerjaren-investeringsplan aan voor technisch en economisch afgeschreven sportaccommodaties, waaronder de (kunst)grasvelden. Op basis van een behoefteonderzoek naar sportfaciliteiten bekijken we of Rijswijk voldoende capaciteit heeft.
- ❖ Onze plannen en ambities realiseren we graag realiseren samen met onze inwoners. Wij willen de positie, rol en plek van de sportraad in overleg formaliseren. De overige verenigingen betrekken we nauw in dit samenwerkingsverband.
- ❖ We werken de Cultuurvisie verder uit in plannen per pijler (transformatiefase). Daarna voeren we de visie uit.
- ❖ We faciliteren de bibliotheek bij het verder uitvoeren van de gebiedsfuncties. Hierbij kijken we naar de samenstelling en kenmerken van de diverse wijken, in relatie tot behoefte en inzet.
- ❖ We leggen meer nadruk op de relatie tussen cultuur, erfgoed en de Rijswijkse natuur- en groengebieden.
- ❖ We zetten in op het ‘zichtbaar maken’ en ‘beleefbaar maken’ van het cultureel erfgoed. Voorbeelden hiervan zijn de Kloosterlocatie RijswijkBuiten, de Churchillaan, de

tentoonstellingen in het Museum Rijswijk en de (herziening van de) visie op de Landgoederenzone.

- ❖ We onderzoeken de mogelijkheden van een cultuurfonds, zoals aangegeven in de transformatienota Cultuur 2017.

❖ **Tijdpad**

	2018	2019	2020	2021	2022
Actualiseren nota Volksgezondheid					
Opstellen uitvoeringsprogramma Sport & Gezondheid					
Realiseren nieuwe sporthal					
Aanpassen meerjaren investeringsplan op basis van behoefteonderzoek sportfaciliteiten					
Formaliseren positie Sportraad					
Verder uitwerken Cultuurvisie					
Faciliteren bibliotheek bij uitvoeren gebiedsfuncties					
Zichtbaar maken cultureel erfgoed					
Onderzoek mogelijkheden Cultuurfonds					

Andere belangrijke thema's

Naast de tien grote beleidsthema's gaan we ook aan de slag met de volgende belangrijke thema's:

- ❖ Evenementen, profilering en citymarketing
- ❖ Huis van de Stad
- ❖ Maatschappelijk Vastgoed
- ❖ Toekomst gemeentearchief

Evenementen, profilering en citymarketing

- ❖ We stellen een evenementenmanager aan. Deze start met het opstellen van het evenementenbeleid, inclusief locaties, op basis van de al eerder vastgestelde uitgangspunten.
- ❖ We continueren de activiteiten in het kader van profilering, zoals deze zijn voortgevloeid uit de Agenda van de Stad, en breiden deze uit. Hieronder vallen onder andere Smart City en het Captains Dinner.
- ❖ We werken uit wat we verstaan onder Citymarketing. Hieruit volgt wat onze doelen zijn, welke doelgroepen we willen bereiken en wat hiervoor nodig is qua capaciteit en middelen.

Huis van de Stad

- ❖ We volgen de huidige projectplanning. De eerste stap die daarvoor nodig is betreft het vaststellen van het bestek en de aanbestedingsvorm. Dit leggen we voor aan de raad.

- ❖ In ons raadsvoorstel beredeneren we ook welke duurzaamheidsambitie het Huis van de Stad zal hebben. Op dit moment is dat een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG). We gaan ook de mogelijkheden van een Energie Neutraal Gebouw (ENG) onderzoeken.
- ❖ Eind 2020 moeten Trias, Bibliotheek en Welzijn Rijswijk intrek gaan nemen in het Huis van de Stad. Deze inhuizing heeft gevolgen voor het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. De ideeën over de invulling van deze locaties werken wij verder uit en leggen we voor aan de raad.
- ❖ Ten aanzien van het risicomanagement continueren we de bestuurlijke functiescheiding tussen de projectwethouders en de wethouder Financiën.
- ❖ De parkeervraagstukken in de omgeving van het Huis van de Stad nemen we op bij de beleidsevaluatie Parkeren. Voorop staat voor ons dat eventuele parkeerproblematiek zo efficiënt mogelijk wordt opgelost.

Maatschappelijk Vastgoed

- ❖ Het maatschappelijk vastgoed is een middel om maatschappelijke doelen te realiseren, voornamelijk op het gebied van welzijn en kunst & cultuur. Maar niet al het gemeentelijk vastgoed is maatschappelijk. Omgekeerd is niet al het maatschappelijk vastgoed gemeentelijk. Dit betekent dat voor het behalen van onze maatschappelijke doelen we ook meer moeten samenwerken met partners. We gaan maatschappelijke functies meer combineren, zoals in het Huis van de Stad.
- ❖ In Rijswijk kennen we al het principe van de brede buurtscholen. Een goed voorbeeld dat we willen onderzoeken is 'het buurthuis van de toekomst'. In dit concept ontplooiën maatschappelijke activiteiten zich op sportcomplexen, zodat de sportcomplexen nog meer de bruisende plekken van de wijk worden. Verschillende stichtingen en verenigingen die deze complexen bezitten of hoofdhuurder zijn hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn. We inventariseren wie interesse heeft, welke beoogde samenwerkingen er zijn en hoe de gemeente hierin kan ondersteunen.
- ❖ Een ander concept zijn de pop-up buurthuis kamers - tijdelijke ruimten die de buurt gebruikt voor ontmoeting. Met de corporaties, andere vastgoedeigenaren en tijdelijk beheerders gaan we hierover nadere afspraken maken.
- ❖ Bij het eigen maatschappelijk vastgoed verduurzamen we het meerjarenonderhoud, zeker als dit in de exploitatie ook (financiële) voordelen oplevert. We actualiseren de meerjarenonderhoudsplanung, waarbij we het huidige prijsniveau en duurzame vervangingen meenemen.

Toekomst gemeentearchief

- ❖ De gemeentelijke archieven zijn van groot belang voor het behoud van de historie van Rijswijk. We willen dat die breder bekend wordt onder onze inwoners. We maken een visie die inzet op zowel het behoud als die grotere bekendheid van Rijswijks historie. Dit kan bijvoorbeeld in samenwerking met het Stadsarchief Delft, het Rijswijks cultuurhistorisch Centrum, de Historische Vereniging en het museum. Maar ook via jeugdeducatie, kunst, cultuur et cetera.
- ❖ Onze visie maakt onder meer zichtbaar hoe we omgaan met het gemeentearchief, de keuze voor een e-depot en eventuele beeldbank en de hotspotmonitor.

❖ **Tijdpad andere belangrijke thema's**

	2018	2019	2020	2021	2022
Aanstellen eventmanager					
Opstellen nieuw evenementenbeleid					
Continueren profileringsactiviteiten					
Uitwerken doelstellingen citymarketing					
Vaststellen bestek en aanbestedingsvorm Huis van de Stad					
Uitwerken invulling gemeentelijk vastgoed als gevolg van Huis vd Stad					
Inventarisatie mogelijkheden buurthuis van de toekomst					
Afspraken maken over pop-up buurthuis kamers					
Actualiseren meerjarenonderhouds-planning gemeentelijk vastgoed					
Visie op behoud historie Rijswijk en gemeentearchieven					

